

СПИСЪК НА ПУБЛИКАЦИИТЕ

(с резюмета)

на д-р Мая Влахова,

предоставени за участие в

конкурс за заемане на академичната длъжност доцент в професионално направление 2.1. Филология, научна специалност „Български език“, за нуждите на Секцията по ономастика, ДВ, брой: 36, от дата 3.5.2019 г.

Публикации след придобиване на образователна и научна степен „доктор на науките“ и длъжност „гл. асистент“:

Монографии:

- 1. Хабилизационен труд:** Влахова-Ангелова. М. 2018. Ономастика и етноботаника: названия на плодове според данни от топонимията в Западна България. София: Издателство на БАН „Проф. М. Дринов“. ISBN 978-954-322-956-7. 2018. 120 стр. <http://www.baspress.com/book.php?l=b&id=1368> – електронна книга

Научни рецензенти: проф. д-р Мария Китанова, доц. д-р Ана Кочева

Резюме: Трудът разглежда топонимията по нетрадиционен начин, изследвайки запазените в различни местни имена названия на плодове като отражение на народната биосистематика. Изходна точка за проучването е схващането, че топонимията може да послужи като източник за набиране на сведения за етнобиологичното познание на българите. Основната цел на изследването е да се проучи начинът, по който топонимията отразява фолклорната биосистематика на плодовете. Чрез проучването на връзката между топонимията и растителния свят, се онагледяват принципите, по които се класифицират растенията във фолклорното съзнание на българите.

Изследването анализира микротопонимията в Западна България, вкл. и територии извън днешните държавни граници – Царибродско, Босилеградско, Трънско. Обект на изследване са имената на тези растения, които българите на ежедневни равнища смятат за плодове, а не според ботаничната научна класификация. Извлечени са и са проучени изчерпателно названията за 20 плода: *боровинка, вишня, глог, диня, дюля, дрян, кайсия, круша, къпина, малина, пъпеш, сланушка, слива, смокиня, скоруша, тиква, череши, черница, ябълка и ягода.*

Основополагащ за труда е възгледът, че систематизирането на знанието за околния свят на ненаучно равнище не е породено от чисто практическите нужди на хората, а е преди всичко отговор на техните интелектуални търсения (Левин-

Строс 1966) и следователно тези етнонаучни класификации съхраняват множество универсални, но и национално специфични механизми на мисленето. Принципите на народната таксономия като система за организация на примитивното познание, постулирани от Бр. Бърлин (вж. Бърлин и др. 1973, Бърлин 1992, Д'Адраде 1995), са възприети като основен метод на изследването. Главната задача на проучването е извлечението от топонимията езиков материал (народните термини за плодове) да бъде организиран по тезаурусен принцип, т.е. на преден план да изпъкнат понятията, а след това лексикалната вариантност на словообразователно и семантично равнище или с оглед на географската дистрибуция. По този начин се изгражда моделът на народната таксономия на плодовете, базиран на топонимни данни.

Въз основа на изработените таксономични модели за отделните концепти става ясно, че е налице висока степен на категоризация и класификация на растенията във фолклорното съзнание на българина. Категоризацията на растителните видове се осъществява най-ясно и категорично на ниво вид, като при някои близкостоящи видове се наблюдават затруднения при класифицирането на организмите (напр. *скорушата*, която поради близостта си с *крушата* и *мушмулата* често се посочва като вид *круша* или *мушмула*, а не като отделен растителен вид). По отношение определянето на по-ниските нива в йерархията топонимията дава сведения, че при някои видове е налице прецизно разграничаване на разновидностите, докато при други – такова изобщо липсва.

Изследването има някои приноси в областта на диалектната лексикография и лингвистичната география. Екскерпирани са множество хиперонимни и хипонимни названия на плодове, голяма част от които архаични и с ограничена регионална употреба, напр. *брекина*, *скоруша*, *сланопаджа*, *стамболка*, *хруповица* и т.н., а някои нерегистрирани до момента. Така например за концепт *круша* са извлечени над 50 хипонимни названия на разновидности. Въз основа на проведените наблюдения стана ясно, че най-често срещаните названия на плодове в топонимията в Западна България са *круша* и *дрян*. Специално внимание се обръща на териториалното разпределение на отделните фитоними (както хипероними, така и хипоними); синонимията при названията на плодовете; семантичните несъответствия между термините в отделните територии.

Основният извод от изследването е, че топонимията е надежден източник на сведения (може би дори най-надеждният) за изучаване на наивното ненаучно разбиране за растителното биоразнообразие, тъй като тя по рефлекторен път повтаря редица от народните таксономии. Топонимията е своего рода „снимка“ на действителността, защото етноботаничната информация, запазена в нея, макар и значителна по обем, е чисто механично пренесена. От направените анализи става безспорно ясно, че местните имена възпроизвеждат много добре сложната система, в която българите организират растителните организми,

както и че плодоносните растения съставляват отделна, и то важна, категория в когнитивните представи на нашия народ.

Монографията е приета за печат като издание на Института за български език, БАН.

Рецензия: М. Китанова. Нов труд в българската ономастика. Мая Влахова-Ангелова. Ономастика и етноботаника: названия на плодовете според данни от топонимията в Западна България София, Издателство на БАН „Проф. Марин Дринов“, 2018, 120 с. – Български език / Bulgarian Language 65 (2019), 1, 124–126. Print ISSN: 0005-4283, Online ISSN: 2603-3372
https://www.balgarskiezik.eu/1-2019/0_0_13_3_REZENZII_MARIA_KITI_str.%20124-126_BG_palen%20text.pdf

2. Влахова-Ангелова, М. 2013. Улиците на София: картографиране на градската идентичност. София: ИБЕ. ISBN: 978-954-92489-4-4. 2013, 328 стр.

Резюме: Тази книга представя резултатите и основното съдържание на дисертация, защитена през 2010 г. в ИБЕ, БАН със заглавие *Урбанонимите в град София (социометрично изследване и когнитивна картина на града въз основа на уличните названия)*. Проучването се стреми към класическата схема на едно емпирично социометрично изследване. Социометричният метод обаче не е традиционен за ономастиката. Следователно предизвикателството в тази работа идва от изработването на по-различен социолингвистичен модел, съчетаващ описателните процедури, социометричните статистически методи и някои когнитивни подходи на съвременната лексикология. Всъщност интригата се свежда до контраста и противопоставянето на резултатите, представителни за два типа мислене – научната картина за света срещу всекидневното съзнание, съставено от колективната емоционална памет на обикновените граждани. Уличните названия и въобще урбанонимите, са ключови думи със символен капитал, разкриващи цялостната културна социодинамика – междупоколенческата приемственост или пък най-разнообразни социални конфликти. Затова проучването на градската топонимия на официален град, какъвто е столицата, е не само един фрагмент от цялостната картина на света, залегнала в езика на даден народ, а най-важната част от локалната картина на света, трансформирана в картина на града, в която има и национални, но и глобални (световни) символи. Така улиците на София, подредени в списъци и класифицирани по теми или по формални признаци, не са само индекс към някаква географска карта. Подобен индекс следва да потърси мястото си не на хартиен или дигитален носител, а в съзнанието на обикновените граждани, защото езиковите носители живеят с названията на улиците, не само за да се ориентират в пространството, но и във времето, а така също и в йерархията на своите ценности.

В уводната глава на книгата се прави преглед на литературата по антропология на града и урбанология. Първата глава на книгата е посветена на

методологически въпроси, като се описват конкретните стъпки, подготвящи експериментите, измервателните процедури, превръщащи лингвистичните факти в количествени данни, възможностите за статистически анализ и се заявяват двата основни експеримента, съставляващи емпиричната страна на самото изследване.

Във втора глава се обсъждат принципите и методите за проучване на градската топонимия и се съпоставя опитът на различни ономастични школи с цел да се състави модел за класификация на уличните названия на София. Научният модел трябва да бъде подложен на проверка в експерименталната страна на изследването, т.е. при работата с респондентите. Така се осъществява замисленият контраст и сравнение между научната картина на града и структурите на всекидневното мислене.

В трета глава на изследването са представени същинските експерименти, които се ограничават до два: (1) измерване на емоционално-афективните значения на уличните названия и (2) социометрия на абстрактното мислене на езиковите носители, проучена чрез метода на свободната класификация. Според първоначалната хипотеза на изследването *езиковата картина на града представлява психологическа реалност, семантично пространство, където всекидневните и емоционално мотивирани улични названия са опорна знакова система, свидетелство за структурите на всекидневното мислене.* Урбанонимите са податливи на известните още от средата на миналия век социометрични техники за извличане и обработка на емпирични данни. *Методите на свободната класификация, на свободните словесни асоциации и на субективната оценка* са използвани главно в психолингвистиката, като за този род изследвания ключови се оказват разработките на Ч. Озгут и колектив, представени най-прегледно в книгата „Измерване на значението“ (The measurement of meaning (1957). В България те са били прилагани в различни разработки от Е. Герганов и негови сътрудници, но тези методи не са били използвани досега за решаване на ономастични задачи.

За да се проучи по-добре контрастът между научната и всекидневната картина на семиотичната система от улични названия, същият експеримент има и допълнителна задача (формулиран като трети експеримент), според която изследваните лица трябва да ранжират по оценъчна вертикала предпочитанията си за осемте тематични разреда, зададени им от научната класификация. Така се проверява метаезиковата компетентност на информаторите и се противопоставя научното спрямо наивното филологическо мислене. Сумарните оценки от първия и третия експеримент в голяма степен се припокриват, като отчетливо несъответствие се наблюдава само при абстрактните улични имена.

Дизайнът на втория експеримент следва известният метод на свободната класификация, приложен успешно от Е. Герганов (1987). При планирането на експеримент от този тип, на респондентите се дава точна инструкция, за

извършване на операционална процедура, доставяща количествените данни за клъстерен анализ. Дендрограмите, получени от клъстерния анализ, показват много точно състоянието и организацията на понятията в семантичната памет на носителите на тази информация от дадена социална група. Уличните названия не показват пряко понятийните йерархии, а по-скоро емоционалните оценки, и как колективната памет групира тематично лингвистичната информация. Причина за това е самият ономастичен материал – значенията на улиците притежават вторична семантика и осъществяват непряка референция, т.е. името на улицата, площада или булеварда е второто (едно от значенията) значение на името на дадена личност. По този начин не се класифицират самите понятия, а оценките на хората.

Рецензия: М. Виденов. Улицы Софии: картографирование городской идентичности – *Балканско езиковедие*, т. 43, кн. 1 (2014), стр. 75-79.

Рецензия: Ю. А. Качалкова. Социология урбанонимии. [Рец. на кн.:] Влахова-Ангелова М. Улиците на София: картографиране на градската идентичност. — София : Ин-т за български език «Проф. Любомир Андрейчин», 2013. — 327 с. – *Вопросы ономастики*, (2016), Т. 13. № 1. стр. 233–240. DOI: 10.15826/vopr_onom.2016.13.1.013

Студии:

3. Влахова-Ангелова, М. 2014. Цветовете в българската топонимия (върху материал от Западна България). – *Известия на ИБЕ*, т. XXVII (2014), стр. 130-160. ISSN: 0323-9934

Резюме: Работата се насочва към един слабо изследван аспект на връзката *цвет* и *език* – цветовете в българската топонимия, която изобилства от названия, съдържащи цветове. Назоваването на места, селища и води чрез цветове е естествен механизъм, породен от самата същност на цветовете, които имат важна роля за идентификацията на обектите и за тяхното разполагане в пространството. Студията си поставя за цел да бъдат проучени цялостно като отделен клас названия имената, съдържащи цветови означения, като се опишат, систематизират и анализират термините за цвят, срещани в българската топонимия.

Цветовете в топонимията отразяват физическите характеристики на обектите и спомагат за тяхната идентификация. Често пъти обаче те са израз на абстрактното наивно мислене на езиковите носители, като се асоциират с различни представи и понятия, напр. добро, лошо, страх, благополучие, или представляват отражение на древна знакова система. Ето защо трудът си поставя и друга, не по-малко важна задача – да се проучат термините за цвят в топонимията с оглед на тяхната семантика и да се проследят всички възможни значения, с които те се срещат, включително и такива със значение за „нецвят“.

Използваният за анализ ономастичен материал е ексцерпиран главно от електронната база данни на микротопонимията на ИБЕ, както и от някои публикувани топонимни проучвания от територията на Западна България. За нуждите на изследването беше проучен топонимен материал, който наброява няколко хиляди названия. Всички анализирани оними (трите основни категории топоними: водни имена, селищни имена и местни имена, и съответните им подкатегории) съдържат означения за цвят, напр. *Белата долчина, Модрио вир, Ръждавъц, Сивец, Синята мрътвина, Червенухата, Чернота*.

Описани са всички регистрирани в топонимията термини за цвят: 23 на брой. Направен е детайлен езиков анализ на цветоата терминология с оглед на старинността на лексикалните единици, техните диалектни особености и пр. Чрез прилагане на когнитивен и семиотичен подход се анализира семантиката на отделните цветоозначения и се описват всички техни буквални и преносни значения, като по този начин се очертават семантичните полета на всеки отделен термин за цвят в топонимията. Резултатът от това изследване е, че се дава отговор на множество важни лингвистични въпроси: какви видове термини (според техния произход) се срещат, има ли архаични и диалектни лексеми със значение на цвят, какви са най-често срещаните видове топоними, съдържащи цветове, каква е честотата на отделните термини, какви са техните преносни употреби, засвидетелствани в топонимията.

Статии:

4. Влахова-Ангелова, М. 2013. Цветовете в българската топонимия. В: *Балканколор 3. Цвят във всички направления*. Материали от Трета международна научна конференция по проблемите на цвета и цветознанието за страните от Югоизточна Европа „Балканколор 3. Цвят във всички направления“ (Велико Търново, юни 2012 г.). София: ISSN: 1313-4884, стр. 76-85.

Резюме: Българската топонимия изобилства от названия, съдържащи термини за цвят. Цветовете са ярък отличителен белег и затова са обичаен механизъм за назоваване на места, селища и води. Топонимията е част от нашето културно наследство и съхранява много архаични елементи. Изследването на функциите на цветовете в топонимията разкрива множество интересни аспекти на културата и езика ни. Настоящата работа е начален етап от цялостно проучване, което си поставя за цел да се установят, опишат и анализират с оглед на тяхната семантика всички означения за цвят, срещащи се в българската топонимия. Обект на изследване е територията на Западна България, като названията се проучват в синхронен план. Като източник е използвана Електронната база данни на микротопонимията в Западна България на секция „Приложна ономастика“ на ИБЕ, както и публикувани топонимни проучвания от територията на Западна България. Изборът пада върху топонимията на Западна България, защото тя се отличава със своя старинен характер. В нея са запазени множество древни названия, които отразяват редица архаични черти на езика и мисленето, а вероятно и някои изконни механизми за назоваване на обектите.

Важно е да се отбележи, че в топонимията на Западна България преобладават домашните названия, което допринася допълнително за този избор.

5. Влахова-Ангелова, М. 2014. Общественото мнение и названията на улиците в град София. В: *Изследователски хоризонти на българската лингвистика*. Сборник, посветен на 90-та годишнина от рождението на проф. Йордан Заимов. Анна Чолева-Димитрова (ред.). София: ИБЕ, 2014, стр. 78-86. ISBN: 978-954-92489-5-1

Резюме: Статията представя в сбит вид резултатите от проведеното в периода 2006-2009 г. емпирично социо-ономастично проучване за нагласите на столичните жители спрямо имената на улиците в града. Текстът описва детайно проведения експеримент и се коментират получените от него данни за нагласите на 6 различни социални групи жители на столицата спрямо имената на улиците. В резултат въз основа на социологически методи се представя социалната картина на назоваването и се разкрива отношението на обществото спрямо уличните названия.

6. Влахова-Ангелова, М. (2014). Улиците на София – паметта на града. – *Многообразие в единството*, кн. 1/2014, стр. 101-109. ISSN: 1314-0825 <http://www.tksi.org/SUB/papers/2014/12-Vlahova-Angelova-red-2-PDF-G1.pdf>

Резюме: Статията разглежда съвременните улични названия в София от семиотична гледна точка, опирайки се на теорията на френския социолог М. Халбвакс (1996) за колективната памет и на културната теория на Я. Асман (2001). Интерпретирани в подобен аспект, уличните названия са важен фактор за формиране на колективното съзнание и без съмнение представляват съществен елемент от културната памет на общността. Днешните названия на улиците в София са анализирани, за да се открият най-същностните елементи, на които се опира паметта на града. Става ясно, че приблизително 20% от всички названия на улици в София са пряко свързани с историята, културата и природата на града. Бидейки уникални, разказващи цели сюжети и истории, свързани със София, тези имена спомагат да се съхрани идентичността на столицата. Анализът на имената на столичните улици разкрива, че центърът на града е запазена територия за „високата култура“ и там не се откриват подобни названия за сметка на градската периферия, където са съсредоточени разнообразните имена, отразяващи паметта на София. В статията се прави детайла класификация на изследвания клас улични имена, основана на различни критерии, приети в ономастичната наука. Изводите от това изследване показват, че едва в последните години се наблюдава тенденция към преосмисляне на локално значимите имена като те се превръщат в стожери, върху които се крепи културната памет на столицата.

7. Влахова-Ангелова, М. 2014. Народната таксономия на плодовете според данни на българската топонимия. – *Български език*, т. 61 (2014), кн. 4, стр. 55-69. ISSN: 0005-4283

Резюме: В статията се проучват българските народни имена на растения (плодове) от етнолингвистична гледна точка. Основната хипотеза на изследването е, че топонимията, като източник на богата езикова информация, може да помогне за разработването на модел на народната таксономия на плодовете. Тъй като местните имена пазят множество фитоними, повечето от които архаични, се предполага, че те отразяват по надежден начин механизмите за концептуализация на природната среда и народна биосистематика. За да се докаже тази хипотеза, в статията се анализира богат топонимен материал, съдържащ имена за пет широко разпространени плодове в България: ябълка, слива, круша, череша и вишня, както и названия за техни разновидности. Предложени са модели за народна таксономия на петте вида плодове, разработени изцяло въз основа на топонимни данни. Основните изводи от това изследване могат бъдат сведени до следното: 1) регистрират се редки и остарели лексеми или техни значения. Констатира се, че в местните имена са запазени множество народни названия на плодни дървета/плодове, голямата част от които са застрашени от изчезване като растителни видове, а техните названия отдавна са забравени от мнозинството езикови носители; 2) събраните фитоними показват висока степен на категоризация и класификация на растенията във фолклорното съзнание на българина, като предложените таксономични модели се отличават с голяма прецизност при определянето на отделните групи организми, т.нар. таксони и по-общи класове; 3) изследването показва още какви са структурните модели при именуването на различните разновидности плодове на отделните нива от таксономията.

8. Vlahova-Angelova, M. 2015. Colours in microtoponymy of Western Bulgaria (with special attention to metaphorical uses of colour terms). In: Proceedings from the 18th International onomastic conference *Macrotoponymy and microtoponymy* (27-29, 10, 2012 , Łódź). Artur Gałkowski, Renata Gliwa (red.). Łódź: Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, 2015, 271-278. ISBN: 978-83-7969-626-0

Резюме: Обект на изследване в статията са преносните употреби на термини за цвят, запазени в българската топонимия. За целта е проучен обширен корпус от топоними от територията на Западна България, за да бъдат ексцерпирани подобни примери и да бъдат анализирани значенията на цветоозначенията, съхранени в различни видове селищни, местни и водни названия. Дискутиран е въпросът за ролята на цветовете в топонимията и е изложена хипотезата, че чрез своята преносна употреба в топонимията цветовете отразяват наивното абстрактно мислене, напр. бялото отразява идеята за чистота и пр. В статията е направен обзор на литературата, посветена на цветоозначенията в славянските езици и техните значения и употреби. Извършен е лингвистичен анализ на топонимния материал, въз основа на който са посочени видовете топоними,

съдържащи термини за цвят и видовете цветоозначения. След това е направен семантичен анализ на термините в конкретните топоними, чиято цел е да се установят буквалните и метафоричните им употреби. Представени са резултатите от тези анализи. Най-напред са коментирани буквалните употреби на цветовете означения в топонимията, които са описателни по своя характер и са мотивирани от действителните физически характеристики на местата, напр. цвят на почвата, цвят на водата и пр. След това са дискутирани метафоричните употреби на термините за цвят, които според изследването са твърде малобройни (по-малко от 10 на брой). В края на статията става ясно, че първоначалната хипотеза не може да бъде потвърдена убедително поради липсата на достатъчно лингвистични доказателства.

9. Влахова-Ангелова, М. 2016. Към етимологията на едно име в българската топонимия – *Галата*. В: *За словото – нови търсения и подходи*. Юбилеен сборник в чест на чл.-кор. проф. д.ф.н. Емилия Пернишка. София: Издателство на БАН „Проф. Марин Дринов“, 2016, ISBN:978-954-322-835-5, с. 332-342.

Резюме: Статията е посветена на изясняване на етимологията на едно несъмнено архаично и едновременно с това сравнително често срещано местно име на територията на България: *Галата*. Този топоним представлява интерес за ономастите и до днес, макар редица изследователи вече да са изказали различни хипотези за произхода и значението му. За целта са ексцерпирани всички регистрирани до момента топоними от територията на цялото българско езиково землище – 8 на брой. Направен е обстоен критичен преглед на чуждата и българската литература, посветена на това име. Представени са вероятните хипотези за неговия произход и значение. Въз основа на различни исторически данни и на теорията за трансонимизацията е изложено виждането, че най-приемливото тълкувание за произхода на името *Галата* на българска територия е чрез пренасянето му по аналогия от едноименния цариградски квартал. Тъй като неговия произход и значение също са неизяснени и спорни, тук се възприема предложеното и от други автори предположение, че най-вероятно названието, подобно на много други собствени имена, претърпява процес на апелативизация, като с времето топонимът *Галата* започва да придобива значение на съществително нарицателно и по-конкретно *nomem loci*. Така собственото име *Галата* мотивира появата на нарицателно име със значение 'издигнато и укрепено място'.

10. Влахова-Ангелова, М.; А. Г. Ангелов. 2016. Съживяване на диалектната лексика по данни от българската топонимия – В: *Юбилеен сборник „Професор Иван Кочев – живот, отдаден на езикознанието“*. А. Кочева (Съст.). 2016. София: Издателство на БАН „Проф. М. Дринов“, стр. 298-303. ISBN: 978-954-322-852-2

Резюме: Трудът представлява опит да се приложат на практика идеите за езиковата ревитализация на равнището на диалектите. Повсеместната урбанизация и обезлюдяването на селата води до катастрофална загуба на диалекти и на цели понятийни пластове в подсистемите на националните езици. Следователно, ако в българската култура има застрашени явления, което безспорно е така, то териториалните диалекти са сред най-застрашените.

Еколингвистиката се самоопределя като надеждна опора за възраждане и съживяване на загиващи и застрашени пластове от културата и словното богатство на различните народи. Топонимията, от своя страна, предлага богат архаичен езиков материал, като припомня и допълва редица най-разнообразни тематични класове, понятийни йерархии и на практика може да възкреси стотици забравени думи. В настоящата статия се прави опит да се реконструира тематичният клас „плодни дървета и плодове“ по данни от топонимията. Обект на „езиково съживяване“ са народните названия за круша и нейните разновидности (общо 32 термина), ексцерпирани от микротопонимията. В заключение се правят и някои изводи относно езиковото вариране и езиковото разнообразие.

11. Влахова-Ангелова, М. 2016. Собствените имена в лингвистичните речници – тенденции в съвременната лексикографска практика. В: Лексикографията в началото на ХХІ в. Доклади от Седмата международна конференция по лексикография и лексикология (София, 15 – 16 октомври 2015 г.). Съст. Д. Благоева, С. Колковска. София: Изд. на БАН „Проф. М. Дринов”, 2016. стр. 167-177. ISBN: 978-954-322-875-1

Резюме: Статията си поставя за задача да се проучат и резюмират съвременните лексикографски практики за представяне на собствени имена в речници от общ характер – преди всичко в тълковни и двуезични речници. Тъй като това е един от неразрешените все още проблеми в лексикографската теория и практика. Текстът е разработен във връзка с международен проект на Института за български език на БАН с Института по славистика на Полската академия на науките „Българо-полски лексикални паралели“. Целта на разработката е да се проучи главно полската лексикографска теория и практика в най-ново време, за да се осъвременят принципите на описание на собствените имена и в българската практика. Разгледани са критично съвременни разработки в областта на металексикографията (Ландау 1987; Римут 1988; Муфвене 1988; Буланже, Кормие 2001; Дерен 2005; Музя 2007; Елшакар 2011, Ханкс, Коутс 2012; Палка 2014), като се прави паралел между традиционната лексикография и „модерната“. Направен е преглед на теорията и практиката по отношение на собствените имена в тълковните речници. Специално внимание е отделено на т.нар. когнитивна лексикография (Дерен 2005, Хлебда 2000, Карпова, Карташкова (ред.) 2010), която задава новите тенденции за включване на собствени имена в състава на речници от общ характер, основавайки се на схващането, че речникът трябва да кодифицира всички езикови единици и всички техни значения с цел да се постигне пълната езикова картина на света (Дерен 2005). Описани са принципите за подбор и представяне на собствените имена в речниците от общ характер според концепцията на когнитивната лексикография. Детайлно са проучени няколко съвременни полски речници, в които на практика се прилагат тези идеи, като се привеждат примери, извлечени от тях.

12. Чолева-Димитрова, А., Б. Янев, М. Влахова-Ангелова, Н. Данчева. 2017. Съвременната българска антропонимна система (Личните имена в големия град

и малките селища). – В: *Международна юбилейна конференция на ИБЕ. Сборник с доклади*. 2017. София, ИБЕ, стр. 254-264. ISBN 978-954-924-899-9.

Accession Number: WOS:000426612600028

Линк:

https://apps.webofknowledge.com/full_record.do?product=UA&search_mode=GeneralSearch&qid=5&SID=F3aowMLyNt2iV1ulr7E&page=1&doc=2

Резюме: Обект на изследване на статията са съвременните лични имена на новородените деца и по-специално женските лични имена на родените в град София момичета през 2014 г. и на родените в малките населени места от Софийска област през 2010 г. Използани са официални данни, предоставени от НСИ. Очертават се в съпоставителен план приликите и разликите при антропонимите в мегаполиса и неговата периферия. Въз основа на статистически и лингвистични анализи се очертават се съвременните модни тенденции при женските лични имена, като се разглеждат различни структурни модели имена, както и различни по произход имена. Като се съпоставят данните, се правят изводи за модата при личните имена за момичетата в големия град и малките населени места.

13. Влахова-Ангелова, М. & А. Чолева-Димитрова. 2017. Старинна топонимия от Западна България: местните имена като извор за народните географски представи. – В: *Международна юбилейна конференция на ИБЕ. Сборник с доклади*. 2017. София, ИБЕ, стр. 265-274. ISBN 978-954-924-899-9.

Accession Number: WOS:000426612600029

Линк:

https://apps.webofknowledge.com/full_record.do?product=UA&search_mode=GeneralSearch&qid=5&SID=F3aowMLyNt2iV1ulr7E&page=1&doc=3

Резюме: Статията представлява опит да се изследват народните географски представи на българите на базата на топонимен материал. Отправна точка на разработката е идеята, че топонимията, като важен елемент от традиционната култура на всяка общност, съхранява много от примитивните идеи и схващания за света. Ето защо проучването на фолклорните системи за организация на знанието въз основа на топонимен материал е надежден метод да се намерят отговори на редица въпроси, свързани с ненаучните представи за природата като цяло и за географията в частност. В настоящото проучване се анализира непубликуван до момента микротопонимен материал от територията на Западните покрайнини, с оглед на фолклорната географска терминология. Топонимният материал се анализира от етнонаучна перспектива с цел да се извлекат нови данни за народните географски представи на българите и да се състави модел на народна таксономия на географските термини. Изработен е подробен модел на народната таксономия на географските понятия, назоваващи естествени физико-географски обекти и явления: изпъкнали и вдлъбнати

земеписни форми, различни термини за места (спрямо терена, спрямо растителността, спрямо (не)наличието на слънчева светлина, спрямо почвата, спрямо други климатични особености), хидрографски термини. Основният извод от това проучване е, че фолклорното съзнание с изключителна прецизност категоризира и класифицира отделните елементи и особености на природната среда, което проличава в разнообразието от географски термини, засвидетелствани на територията на Западните покрайнини. Впечатляваща е детайлната класификация на термините, отнасящи се за отделните форми, размери, плоскости и други характеристики на пространството, която дори надминава научната географска категоризация. Твърде интересни са фолклорните понятия за места, които се свързват с определени климатични особености (напр. ветровито място, място, където често пада гръм) или термините, назоваващи места, свързани с възприятия (напр. страховито място). Става ясно, че тези най-западни краища на българското езиково землище не се различават от останалата територия на Западна България по отношение на комплекса от модели, чрез които са отразени фолклорните географски представи в местните имена. Потвърждава се фактът, че образната номинация е основен модел в топонимообразуването, отнасящо се до понятийния клас на географските реалии. Нещо повече, изследваните тук местни имена обогатяват известните досега термини, възникнали по метафоричен път, с нови, непознати. Особен интерес представлява една гранична група лексеми, които се приближават до функцията на орографските термини, но не са лексикализирани, напр. *црепня*, *санджък*, които отразяват способността на конкретната общност за образно мислене и пресъздаване на реалността чрез езикови средства.

14. Влахова-Ангелова, М. 2017. Актуални тенденции при выборе болгарскими личными именами: исследование имен новорожденных в Софийской области – *Вопросы ономастики*, кн.3/ 2017, с. 52-71. http://onomastics.ru/sites/default/files/doi/10.15826/vopr_onom.2017.14.3.022.pdf

ISSN 1994-2400 (Print), ISSN 1994-2451 (Online)

DOI: 10.15826/vopr_onom.2017.14. 3.022

Accession Number: WOS:000439839900003

Линк:

https://apps.webofknowledge.com/full_record.do?product=WOS&search_mode=GeneralSearch&qid=5&SID=D3MGYiMwe7ICBwWdfID&page=1&doc=1

Резюме: Статията е изработена като част от изследването на съвременните лични имена на новородените деца в България, провеждано от Секцията по ономастика на Института за български език, чиято основа цел е да се посочат актуалните тенденции при избора лични имена на българите в началото на XXI век. Анализирани са официални данни от НСИ за имената на децата, родени

през 2010 г. в Софийска област. По отделно са разгледани мъжките и женските лични имена, регистрирани през 2010 г. в изследваните населени места. Общият брой на новородените е 1 005, от които 51.5% са момчета, 48.5% са момичета. Чрез статически методи е определена честотата на отделните лични имена, както и на различните типове имена. Посочени са най-предпочитаните имена. Представено е количествено съотношение между най-често предпочитаните имена и имената с еднократна употреба по отношение на общия брой антропоними в корпуса. Установява се, че мъжките имена са по-устойчиви, отколкото женските. Чрез словообразователен и етимологичен анализ на антропонимите са определени структурните типове имена, посочени са т.нар. „унисекс имена“, българските и чуждите по произход имена, графичните и фонетични варианти на един и същ антропоним. Направени са редица количествени съпоставки между различни типове имена, напр. двусъставни (тип *Мирослав*), едноосновни (тип *Бисер*), копулативни (тип *Ана-Мария*). Изложени са изводите от направените анализи, а именно: в началото на XXI век българската антропонимна система е твърде отворена и допуска навлизането на неадаптирани към езика ни чужди лични имена като *Мишел*, *Нанси*; нараства употребата на т.нар. „унисекс имена“, напр. *Мони*, *Стефи*, *Тони*; зачестява появата на съкратени и/или умалителни форми на антропонимите като официални имена: *Алекс*, *Бони*, *Пети*; двойните и тройните лични имена като *Вайлет Аврил*, *Александър Ахмет* остават все още на мода. Всичко това свидетелства за една засилена тенденция към глобализация в българската антропонимия днес.

15. Влахова-Ангелова, М. 2017. Тенденции при избора на личните имена – съпоставително изследване на имената на новородените в гр. Варна и област София през 2010 г. – *Списание на БАН*, бр.4/2017, с. 35-43. ISSN: 0007-3989

Резюме: Изследването анализира в съпоставителен план имената на новородените деца в гр. Варна и в Софийска област през 2010 г. и цели да се проучи дали е налице зависимост между местоживеенето и избора на име. Първоначалната хипотеза е, че колкото по-малко е населеното място, толкова по-консервативен е изборът на имената. Изследването представлява корпусно базирано проучване, при което се сравняват два масива от данни, съдържащи лични имена на новородени деца. Основният метод е статистическият. Чрез него е измерена честотата на употреба на всички антропоними, като са посочени най-често предпочитаните преномени в двата корпуса. Представено е количественото съотношение (в проценти) между високочестотните имена и останалите антропоними. Съществена част от изследването представлява измерването на честотата на отделни типове названия. Разгледани са някои специфични словообразователни типове имена, напр. женските имена със суфикс *-ка* и кратките форми на личните имена. Данните, извлечени от двата корпуса, са съпоставени, за да се онагледят приликите и разликите между тях, като са разгледани по отделно женските и мъжките имена. Основният извод от

изследването е, че и в големия град, и в малките населени места се наблюдават сходни тенденции при избора на личните имена. Очакваното съществено различие в предпочитанията не беше подкрепено категорично от данните. И в гр. Варна, и в Софийска област съжителстват две взаимно конкуриращи се тенденции и съревнованието между „домашно“ и „чуждо“ е много интензивно както в големия град, така и в малките населени места. Впрочем последното донякъде е малко изненадващо, но се оказва, че и в малките общности хората са „в крак с времето“. Все пак независимо от силно изразените общи тенденции в провинцията беше отчетен по-изразен консерватизъм при избора на лични имена, за което свидетелстват голямата честота на календарните и народните имена както при момичетата, така и при момчетата, силното присъствие на женски имена със суфикс *-ка* (6% от всички женски имена в Софийска област), почти пълната липса на кратки женски имена с натрупване на гласни звукове (*Ая, Кая*), а също така и равнопоставеността между традиционните форми и конкуриращите се с тях чужди варианти на личните имена (*Христо, Кристиан*).

16. Чолева-Димитрова, А., Влахова-Ангелова, М., Коилов, Кр. 2017. Следи от тракийския език в българската ономастика. – сб. *„Тракийската древност: технологични и генетични изследвания, история и нематериално наследство“*, София: Изд. на БАН „Проф. М. Дринов”, 2017, 191-200. ISBN: 9789543229130

Резюме: Статията представя резултатите от проведеното в рамките на големия общоакадемичен проект на БАН „ТРАКИТЕ“ проучване на българската микротопонимия с цел откриване на следи в нея от тракийския език. Неговата основна цел е да отговори на твърде актуалния и днес въпрос дали съществува континуитет между тракийската антропонимия/топонимия и съвременната българска онимна система. Изследването е съсредоточено върху проучване на микротопонимията, тъй като до момента тя не е била системно анализирана, а без съмнение в нея са запазени много от старинните елементи в нашата ономастика. До момента при проучване на следите от тракийския субстрат в нашия език усилията на учените са били насочени изключително върху имената на големите географски обекти (макротопонимията) – названията на градове, села, планини, реки. В статията са подложени на анализ различен тип микротопоними – селищни, местни и водни имена, както и определен брой родови имена (също ексцерпирани от микротопоними), за които се изказва предположение, че съхраняват следи от тракийската антропонимна система, т.е. съдържат тракийски лични имена. Повечето от приведените оними са били етимологизувани и по-рано, но сега се интерпретират по нов начин с оглед на най-съвременните данни за тракийската антропонимна система, публикувани напоследък. Установява се, че в българската микротопонимия следите от тракийския език се откриват най-вече при т. нар. отантропонимни топоними – най-голям процент названия имат в основата си лично име, което е било част от тракийската антропонимна система. Това е валидно особено за микротопонимията от Западна България.

17. Влахова-Ангелова, М. 2017. Топонимията като извор на традиционно екологично познание: няколко названия на плодове, запазени в старинни местни имена от Западна България. – *Български език* (2017), кн. 4, с. 62-70. ISSN: 0005-4283

Резюме: Статията е представя резултатите от изследване на топонимията в Западна България като източник на информация за народната растителна биосистематика и по-конкретно на названията за плодове, определяни като такива във фолклорното съзнание на българите. Проучени за различен вид топоними (макро- и микротопоними, селищни, местни и водни имена), от които са ексцерпирани названия, назоваващи следните няколко плода: *черница, дюля, смокиня, кайсия, малина, къпина, боровинка, ягода*. Представен е пълен списък с всички народни термини, отнасящи се до изследваните плодове, както и множество примерни топоними. В края на текста се правят обобщения за вида на топонимите, съхранили най-много растителни термини, за диалектните особености на растителните названия и тяхната вариантност.

18. Vlahova-Angelova, M. 2017. Current Trends in Urban Toponymy in the City of Sofia. – *Linguistique balkanique*, LVI (2017), 2, pp. 259-267. ISSN 0324-1653.

Статията е посветена на един специфичен вид топоними, навлизащи все по-масово в градския пейзаж на София: комерсиалните названия на новостроящите се жилищни комплекси (сгради). Появата на този тип имена е интерпретирана като естествена последица от активния в момента процес на глобализация в българската култура като цяло и в българския език в частност. Отправна точка за анализа на най-новите тенденции в градската номинация са общите наблюдения за глобализационните процеси в българския език и култура. Тези общи констатации дават представа какво се случва на едно по-високо равнище и какво отражение може да се очаква да дадат в топонимията, бидейки подсистема и на езика, и на културата. Събраният корпус от имена е анализиран с цел да се установи дали и по какъв начин именуването в София се влияе от налагането на глобалните модели през последните две десетилетия. Проследени са промените в принципите на топонимната номинация в град София, настъпили след 1989 г. Определени са основните езикови средства (диграфията и експанзията на чужди лексикални елементи), чрез които се експлоатира символният капитал на имената. Изводът от това изследване е, че изборът на имена за новостроящите се жилищни комплекси днес се подчинява на изцяло нови принципи и цели – имената трябва в максимална степен да обслужват икономическите интереси на предприемачите. Английският език доминира, а в редките случаи, когато се избират български имена за тези нови обекти, те се изписват или само с латински букви или е налице диграфия.

19. Коилов, Кр. & М. Влахова-Ангелова 2017. Топонимната гъстота в Пловдивско като отражение на демографските процеси в региона. – В сб. *Доклади от Международна научна конференция на Факултета по славянски филологии „Надмощие и приспособяване“ (24-25 април 2017 г., София), т. 2 Езиковедски четения*. Е. Търпоманова, Кр. Алексова (ред.). София: ФСлФ, 2017, стр. 451-458. ISBN 978-619-7433-08-1.

Резюме: Статията е опит да се проучи как миграцията и други социални процеси, протичащи в две селища в Пловдивско, се отразяват върху мрежата от местни имена в прилежащите им територии. Чрез новаторски подход, какъвто се явява проучването на топонимията с оглед на връзката ѝ със социодемографските процеси, това емпирично проучване представя актуалното състояние на системата от местни имена, разкрива динамиката в топонимното развитие и анализира начина, по който днес се осъществява пространствената ориентация и топонимната номинация въобще. Основната задача на това проучване е да се ексцерпират актуални топонимни данни, въз основа на които да бъдат направени изводи за това, как демографските процеси се отразяват в топонимията на двете селища в Пловдивска област.

В теоретичен план изследването се опира на постулираната от американския антрополог Ю. Хън закономерна връзка между *топонимната гъстота* и *гъстотата на населението* в дадена общност (Хън 1994), наблюдавана в традиционните общества. Как обаче демографските и икономическите промени, съпътстващи развитието на местните общности в съвременния свят се отразяват върху състоянието на топонимната мрежа, е възможно да се определи единствено чрез провеждане на теренни проучвания, за да се съберат актуални данни за познаването и количеството употребявани топоними от местното население. За ексцерпиране на емпиричния материал, както и за извличане на актуални данни относно демографското състояние на включените в проучването селища се използват качествени методи – нестандартизирано интервю и дълбочинно интервю. В хода на изследването са проучени две различни по характер селища: едно с намаляващо население (с. Цалапица) и едно разрастващо се и проспериращо село (с. Бенковски). Направен е обзор на промените в социо-демографската картина в Пловдивска област в началото на ХХI в. Представени са по отделно резултатите за всяко от двете села. Основният извод е изненадващ, тъй като става ясно, че динамичното социално-икономическо развитие, разрастването на територията и увеличаването на населението не довеждат до увеличаване броя на използваните топоними и появата на нови названия, а напротив, до значителната загуба на имена.

20. Влахова-Ангелова, М. 2018. Топонимията като извор за фолклорната биосистематика (за някои забравени названия на плодове в топонимията на Западна България) – Сб. *„Българският език – древен, съвременен, единен“* – Материали от Националната научна конференция по случай 80-годишнината на проф. д-р Благой Шклифов (София, Институт за български език „Проф. Л.

Андрейчин“, 27 – 29. 10. 2016 г.). София: ИБЕ, МНИ, 2018, стр. 167-182. ISBN: 978-954-2977-46-9

Резюме: Настоящото изследване проучва и анализира един специфичен клас топоними, съдържащи названия на плодове и/или плодни дървета (растения), голяма част от които са забравени от днешните езикови носители. Негова изходна точка е идеята, че тези изчезнали вече лексеми съставляват богат набор от народни термини, формиращ цяла система от понятия. Извличането на фитоними (а и на други народни термини) от топонимията е много полезно за проучване на народната биосистематика, тъй като анализът на народната терминология може да помогне да се онагледи как традиционният човек подрежда растителните (животинските) видове в йерархична структура. Екскерпирането на данни тъкмо от топонимията обаче може да бъде полезно преди всичко, защото дава допълнителна информация как фолклорната номенклатура се променя в различните географски райони под влияние на редица фактори като климат, терен, диалект или чуждо културно влияние. Изследването има принос към проучването на разнообразните названия на плодове и по-специално на техните разновидности. От него става ясно кои са териториите, където се откриват най-много топоними, съдържащи термини за плодове. Представени са таксонимичните модели за ябълка, слива, круша и череша.

21. Влахова-Ангелова, М. 2018. Названия на три вида плодове според топонимията на Западна България. В: „Общество думи съзнание“. Юбилеен сборник в чест на езиковедите Ангел Пачев, Иван Касабов и Максим Стаменов. Съст. Св. Коева, А. Г. Ангелов. София: АИ „Проф. Марин Дринов“, 2018, стр. 187-197. ISBN: 978-954-322-923-9

Резюме: Представеното тук изследване е част от по-голямо проучване, което е посветено на народните названия на плодовете – както диворастящи, така и култивирани, запазени в топонимията на Западна България. То е насочено към проучването на 3 вида диворастящи плодове, които се срещат често на територията на Западна България – *глог*, *дрян* и *шипка*. Настоящото изследване се основава на добре известната теория за народната биологична таксономия, разработена още в началото на 70-те години и в последствие многократно доразвивана и преразглеждана (Бърлин, Брийдлов и Рейвън: 1968, 1973; Бърлин: 1992, Хън: 1976, 1982; Кей: 1971; Браун: 1986 и др.). Въз основа на екскерпираните от топонимията данни за тези три вида растения са съставени таксонимични модели за всеки един от трите концепта, чрез които се онагледяват процесите на концептуализация и категоризация, характерни за фолклорното съзнание. По отделно са представени и коментирани реконструкциите на таксонимичните модели на трите изследвани концепта за плодове. Изложени са изводи относно начина, по който в народното съзнание се изгражда общият модел на народната растителна таксономия. От представените тук таксонимични модели на трите растителни вида се вижда, че

те се различават един от друг както според броя на нивата на категоризация, така и според състава на отделните нива. Важен резултат от представеното тук изследване е, че ексцерпиранияте данни допълват съществуващите до момента знания за народната растителна терминология с незасвидетелствани досега термини и нови сведения за разпространението на някои вече описани народни термини на нови места.

22. Влахова-Ангелова, М. 2018. Реконструкция на имена за места (*nomina loci*), мотивирани от названия на плодове, въз основа на топонимни данни. – *Проглас*, 27 (2018), кн. 1, стр. 83-90. ISSN: 2367-8585 (Online), ISSN: 0861-7902 (Print) <http://journals.uni-vt.bg/proglas/bul/vol27/iss1/10>

Резюме: Статията е посветена на един специфичен клас съществителни нарицателни имена за места със значение ‘място, където расте дадено растение (плод)’. Изследването цели да бъдат реконструирани нарицателни имена за места, мотивирани от названия на плодове, които са запазени в топонимията на Западна България. Назоваването на местности според наличието и вида на растителността е универсален механизъм за създаване на топоними, една значителна част от които всъщност произлизат от нарицателни имена за места, и българската топонимия изобилства с подобни имена. В статията е направен преглед на литературата, посветена на *nomina loci* като отделна словообразователна категория както в книжовния български език, така и в говорите (Кочев 1972; Радева 1987, 1991; поредицата публикации на Кяева, Домусчиева 1986, 1987; Кяева 1989, 1996, 2011). Специално е засегнат въпроса за преходния характер на една значителна част от имената за места, някои от които биха могли да се класифицират и като събитарелни имена (Кочев 1972; Петров 2014). Представен е списък с извлечени от различен вид топоними имена за места, някои от които допълват известните към момента словообразователни категории *nomina loci* с нови названия. Реконструкцията се извършва по метода на ономастичната етимология, чрез който се извежда изходният етимон на всеки топоним, напр. местното име *Балгърник* (Пирдопско) произлиза от диалектното нарицателно *балгърник* ‘мелничка за булгур’ (Заимов 1959: 111). Анализите показват, че в топонимията са запазени немалко архаични лексеми, образувани с редки и остарели суфикси с локативна функция, които до момента не са били засвидетелствани в по-ранните изследвания върху имената за места. Проучването на топонимията на Западна България обогати съществуващите към момента данни за използваните в говорите означения за места с нови, неизвестни досега.

23. Коилов, Кр., Влахова-Ангелова, М. 2018. Социодемографските процеси в Пловдивска област и тяхното отражение върху топонимията. – Кр. Алексова (ред.). Сб. с материали от XIII международна конференция по социолингвистика на тема: „Обществените процеси и тяхното отражение в

езика” (гр. София, 19-20. 10. 2017 г.). София: INSOLISO, 2018, 59-64. ISBN: 978-954-8305-52-5

Резюме: Статията представя в синтезиран вид едно емпирично проучване на съвременното състояние на топонимията в Пловдивско, в рамките на което бяха проучени 28 пловдивски селища. Основната цел на това проучване е набирането с помощта на количествени и качествени методи на актуални данни за топонимията, въз основа на които да бъдат направени изводи за това как демографските процеси се отразяват в топонимията на изследваните селища. Селищата не са избрани на случаен принцип, а представляват четирите основни модела на развитие, характерни за Пловдивски регион днес: 1) селища, намиращи се в близост до голям пътно-транспортен възел и/или индустриална зона (Съединение, Радиново, Костиево, Бенковски, Царацово, Стряма и Цалапица); 2) селища, намиращи се в близост до културни и туристически центрове (Хисаря, Старосел, Калояново, Паничери, Дуванлии); 3) селища, характеризирани се с наличие на различно от основното за страната вероизповедание (Раковски, Шишманци, Болярино, Белозем); 4) селища, намиращи се в силно обезлюдени и изоставани райони (Брезово, Бабек, Чоба, Тюркмен, Чалъкови, Момино село, Борец, Върбен, Дрангово, Зелениково, Златосел, Отец Кирилово). Чрез проучването на посочените населени места бяха събрани данни за живата, реално употребяваната в момента топонимия, които бяха съпоставени с по-стари сведения за местните имена. По този начин се анализира каква е пряката зависимост между миграцията и причиненото от нея обезлюдяване и броя на използваните топоними. От друга страна се отчита доколко количеството и видът на използваните топоними зависи от промените в битата и производството, как промяната в предназначението на земята рефлектира върху топонимната номинация и как урбанизацията и глобализацията влияят върху количеството и вида на използваните местни имена. Статията представя в последователен ред резултатите от теренните проучвания във всяка от четирите групи селища. Направен и коментар, който обобщава изводите от изследването по следния начин: 1) в нито едно от елищата не са регистрирани нови, появили се наскоро местни названия; 2) макар през годините битът, производството и начинът на живот на хората да е претърпял сериозни изменения, това не се отразява в именуването и системата на топонимите остава в почти непроменен вид (поне що се отнася до вида и формата на местните имена); 3) парадоксално, в обезлюдяващите се селища процентът на използваните местни названия е много висок в сравнение с количеството топоними, употребявани в трите останали групи населени места (с ускорено развиваща се индустрия, с различно вероизповедание и такива с туристическа дейност). Изследването завършва с констатацията, че повсеместната загуба на имена (изразяваща се в малкия брой употребявани и предавани топоними) разкрива ново поле за проучване, чийто обект на изследване може да бъде каква е функцията на топонимията днес, когато вече все по-рядко служи за пространствена ориентация.

24. А. Чолева-Димитрова, М. Влахова-Ангелова. Състояние и проблеми на българската личноименна система. – *Български език и литература*, ISSN 1314–8516 (Online), ISSN 0323–9519 (Print), (2019) – под печат. <https://azbuki.bg/editions/journals/bulgarian>

Резюме: Статията разисква актуалните проблеми на българската личноименна система. В нея се разглеждат по отделно трите компонента, съставляващи нашата антропонимна система – личните, бащините и фамилните имена. В началото се прави анализ на проблемите, свързани с личните имена, като са разгледани най-новите тенденции и модата при избора на имена на новородените деца. Съпоставя се картината в столицата София и в три по-малки града: Благоевград, Видин и Стара Загора. Наблюденията са извършени въз основа на данни от 2014 г. (за София) и 2015 г. (за останалите градове). Специално внимание се обръща на т.нар. единични имена, тъй като те са показателни за развитието на ситемата в близко бъдеще. Резултатите показват, че и в столицата, и в останалата част на страната са налице сходни тенденции при избора на лични имена. По-нататък се анализира състоянието на бащините имена, които са специфични за българската културна традиция и които са белег на националната ни идентичност, тъй като са нетипични за повечето европейски народи. Резултатите от наблюденията над съвременните практики за именуване са изненадващи и показват, че все повече хора се отказват от традиционните форми на бащините имена, завършващи на *-ов/-ев*, като в София делът им достига почти 10%. Накрая се разглеждат проблемите, свързани с фамилните имена на съвременните българи. Специално внимание се обръща на връзката на фамилните имена с традиционните родови имена, характерни за българите преди установяването на трикомпонентната личноименна система. Резултатите от анализите показват, че и тук се наблюдава силна тенденция за отказ от традицията и замяна на наследените имена с нови, твърде безлични и унифицирани фамилни имена, произлизащи от личното име на дядото.

25. Maya Vlahova-Angelova (forthcoming). Bulgarian Onomastics in the 21st century. – *Studia Linguistica Universitatis Iagellonicae Cracoviensis*. Special issue dedicated to onomastic studies. 2020. – forthcoming. <http://www.ejournals.eu/Studia-Linguistica/menu/56/>

Резюме: Статията представлява кратък обзор на постиженията на българската ономастика в най-ново време (в периода от 2000 г. насам). Разгледани са най-значимите разработки в областта на двете основни направления – топонимията и антропонимията, както и някои други по-слабо развити клонове на ономастиката в България като астронимията и хрематонимията. Представени са и постиженията в сферата на тракийската ономастика, проучваща ономастичното наследство на Древна Тракия, която безспорно принадлежи към ономастичното богатство на българската култура като неин субстратен пласт (Йорданов 2009: 106). Специално внимание се обръща на новите проучвания, свързани с разкриване на следите от тракийския език в съвременната българска

ономастика. В заключение се правят някои обобщения за приносите на ономастичната наука в България през последните години.

Рецензии за чужди трудове:

26. Влахова-Ангелова, М. 2015. Исследовательские горизонты болгарской ономастики. Рец. на кн.: Исследовательски хоризонти на българската лингвистика: материали от Нац. науч. конф., посвет. на 90-годишнината от рождението на проф. дфн Йордан Заимов / ред. А. Чолева-Димитрова. – София: Ин-т за български език, 2014. – 248 с. – *Вопросы ономастики* (2015), №1 (18), 216-222.

http://onomastics.ru/sites/default/files/doi/10.15826/vopr_onom.2015.1.012.pdf. DOI: 10.15826/vopr_onom.2015.1.012. ISSN 1994-2400 (Print) ISSN 1994-2451 (Online)

Резюме: Статията представлява рецензия на сборника „Исследовательски хоризонти на българската лингвистика“, съдържащ материалите от провела се през есента на 2011 г. национална научна конференция в чест на 90-та годишнина от рождението на проф. дфн Йордан Заимов. Тази книга излезе на бял свят след продължителни перипетии, за да предложи на читателите 28 доклада, разпределени в четирите лингвистични направления, в които Й. Заимов е работил – ономастика, етимология, история на българския език и диалектология. Разработките, поместени в сборника, имат приносен характер и, макар и със закъснение, представят резултатите от актуалните научни занимания на редица утвърдени и млади български лингвисти. Нещо повече, в него са публикувани последните трудове на двама наши колеги, напуснали този свят преди публикуването на настоящата книга – проф. дфн Стефан Смядовски и д-р Мария Райкова. Рецензията коментира материалите от първата част на сборника „Ономастика и етимология“ – общо 14 доклада.

27. Влахова-Ангелова, М. 2015. Рецензия за книга „Съвременната българска антропонимна система (мода на личните имена)“, ч. 1. А. Чолева-Димитрова, Б. Янев. София, 2015, 144 стр. ISBN: 978-619-7187-07-6 – *Български език* (2015), 4, с. 142-144. ISSN: 0005-4283

Резюме: Рецензията е посветена на книгата „Съвременната българска антропонимна система (мода на личните имена)“ на А. Чолева-Димитрова и Б. Янев, представяща резултатите от научен проект, чиято цел е проучването на съвременните тенденции при избора на личните имена и развитието на българската личноименна система в най-ново време.

Научни съобщения:

28. Влахова-Ангелова, М. 2016. Sofia, Sofiya или Sofija – знаем ли правилата за транслитерация на българските имена? – *Педагогика*, 7 (2016), с. 998.

Резюме: Текстът кометира правилата за транслитерация на българските географски имена, които имат задължителен характер. Като се коментират някои често срещани грешки, отново се припомня каква е актуалната в момента система за транслитерация.

Хроники, персоналии:

29. Влахова-Ангелова, М. 2013. XVIII Международна и общополска ономастична конференция на тема „Микротопонимия и макротопонимия“ (27-29. 10. 2012 г., Лодз). – *Български език*, 1, 2013, стр. 130-133. ISSN: 0005-4283

30. Влахова-Ангелова, М. 2015. Връчване на наградата за езикознание на името на Акад. Владимир Георгиев за 2014 г. – *Български език*, 1, 2015, стр. 138-140. ISSN: 0005-4283

Общ брой публикации след придобиване на образователна и научна степен „доктор на науките“ и длъжност гл. асистент – 30 бр.